

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті (реєстр. № 4004-2 від 22 квітня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 08 лютого 2017 року (протокол № 55) на відповідність Конституції України проект Закону про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті (реєстр. № 4004-2 від 22 квітня 2016 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Дзензерським Д.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою зменшення фінансового навантаження на фізичних осіб-позичальників, які мають кредити в іноземній валюті, визначення цивілізованих шляхів вирішення проблеми реструктуризації кредитів в іноземній валюті громадян України із забезпеченням збалансованих та зважених рішень, які не допустять колапсу банківської системи України.

Законопроектом запропоновано визначити порядок реструктуризації зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті. Зокрема, передбачається зміна валюти зобов'язань в іноземній валюті по курсу встановленим Національним банком України станом на 01 січня 2016 року з умовою прощення боргу не менш як 2/3 частини реструктуризованої заборгованості. При цьому, на різницю між сумою заборгованості за договором про надання споживчого кредиту в іноземній валюті, та сумою прощення за кредитом, банк (інша установа) встановлює норму фіксованої процентної ставки у розмірі 0,01 відсотків річних. Крім того, згідно із Законопроектом кредитодавець зобов'язаний змінити форму погашення кредиту, включаючи збільшення строку кредитування, водночас частина щомісячних платежів з обслуговування кредитів повинна не перевищувати 35 відсотків сукупного місячного доходу сім'ї. Законопроектом передбачена можливість списання позичальникам штрафних санкцій, які виникли внаслідок неналежного виконання зобов'язань позичальниками за договором про надання споживчого кредиту в іноземній валюті та які не сплачені за таким договором у період з моменту їх виникнення до дати проведення реструктуризації, а також встановлюються ознаки, яким мають відповідати

зобов'язання позичальника за договором про надання споживчого кредиту в іноземній валюті, для проведення реструктуризації.

Законопроектом пропонується внести зміни до Цивільного кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, законів України "Про заставу", "Про іпотеку", "Про захист прав споживачів", якими передбачити можливість припинення зобов'язання, якщо суми, одержаної від реалізації предмета застави (іпотеки), недостатньо для повного задоволення всіх вимог заставодержателя (іпотекодержателя), за основним та/або забезпечувальним правочинном, неможливість подвійного стягнення одного і того боргу з однієї і тієї ж особи за одним і тим же договором, нікчемність звернення стягнення на нерухоме майно житлового фонду, що є єдиним житлом, та земельну ділянку під таким об'єктом житлового фонду, заборону виселення боржника з єдиного житла у випадку ненадання іншого житла тощо.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини четвертої статті 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки.

Згідно з частиною п'ятою статті 55 Основного Закону України кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Відповідно до пунктів 7, 8, 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються правовий режим власності, правові засади і гарантії підприємництва, судочинство, а згідно з пунктом 1 частини другої статті 92 Основного Закону України виключно законами України встановлюються засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків.

Так, з метою підвищення ефективності провадження у справах про неплатоспроможність, що має транскордонний вплив, належного функціонування внутрішнього ринку та координації заходів, що мають вживатися стосовно майна неспроможного боржника, Радою Європейського Союзу ухвалено Регламент № 1346/2000 від 29 травня 2000 року про провадження у справах про неплатоспроможність (обов'язково застосовується у всіх державах-членах відповідно до Договору про заснування Європейського Економічного Співтовариства). Регламент

поширюється на провадження у справах про неплатоспроможність, незважаючи на те, чи є боржник фізичною особою або юридичною особою, торговцем або окремою особою та сприяє належному здійсненню правосуддя, формуванню ефективного механізму розгляду цивільних та комерційних справ, у першу чергу, шляхом уникнення можливості проведення паралельних судових розглядів.

Разом з тим, Законопроектом пропонується встановити, що банк (інша фінансова установа) зобов'язаний за заявою позичальника провести реструктуризацію зобов'язань за споживчими кредитами в іноземній валюті, щодо яких ухвалені рішення судів усіх рівнів на користь кредитора, що набрали законної сили, та щодо яких розпочате виконавче провадження частина п'ята статті 3 Законопроекту). Зазначена пропозиція видається не зовсім коректною, оскільки згідно зі статтею 129¹ Конституції України судові рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). З огляду на зазначене, законодавча ініціатива є предметом правового регулювання закону та узгоджується з Конституцією України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті (реєстр. № 4004-2 від 22 квітня 2016 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Дзензерським Д.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ